

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 18 juni 2018 van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport inzake het Programma Langer Thuis (Kamerstukken 31 765 en 34 104, nr. 326) en over de brief van 18 juni 2018 van de Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport inzake de Actielijn Wonen en Zorg (Kamerstukken 32 847 en 29 389, nr. 408).

De voorzitter van de commissie,
Lodders

De adjunct-griffier van de commissie,
Bakker

I.	Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
II.	Reactie van de Minister	15

I. VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE FRACTIES

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het Programma Langer Thuis en de Actielijn Wonen en Zorg. Veel mensen vinden het fijn om in hun eigen, vertrouwde omgeving te blijven wonen zo lang als dat gaat. Dit gebeurt vaak met hulp van een netwerk bestaande uit bijvoorbeeld mantelzorgers, cliëntondersteuners en betrokken zorgverleners. Deze leden willen dat mensen en hun netwerk zo goed mogelijk ondersteund worden in de wens om langer thuis te blijven wonen. De leden van de VVD-fractie hebben enkele vragen en opmerkingen ten aanzien van het Programma Langer Thuis en de Actielijn Wonen en Zorg.

Programma Langer Thuis

Hoofdstuk 1 – Programma in vogelvlucht

Doelen en actielijnen

In het programma zijn veel doelen en actielijnen benoemd. Om te kunnen controleren of deze straks daadwerkelijk hebben geleid tot verbeteringen, is het goed om vanuit een 0-meting te starten. De leden van de VVD-fractie vragen aan de Minister wat de 0-meting nu is. Ook ten aanzien van de percentages waaraan de effecten van het programma worden afgeleid, zouden zij graag duidelijker zien naar welke percentages wordt gestreefd.

Hoofdstuk 3 – Actielijn 1

Lokale ruimte

De leden van de VVD-fractie willen zoveel mogelijk ruimte voor lokale overheden om zelf hun ondersteuning in te richten in samenspraak met de cliënt, mantelzorgers en netwerk. In hoofdstuk 3.1.2 wordt gesproken over het «kernteam ouderen». Deze leden vragen of het de Ministers bedoeling is dat lokaal iedereen op die manier gaat werken. Indien dat het geval is, hoe gaat de Minister er dan voor zorgen dat er ruimte blijft voor de lokale aanpak? Met andere woorden, dienen deze passages ter inspiratie of wordt het kernteam ouderen een mal voor iedereen? De kracht van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) is dat er ruimte is voor lokaal maatwerk omdat de behoefte in de ene gemeente er niet in de andere gemeente hoeft te zijn en dus ook de succesvolle aanpak in de ene gemeente niet hoeft te werken in de andere. Wat is nu precies de bedoeling van dit «kernteam ouderen»? Wat gebeurt er als gemeenten geen behoefte hebben om via deze werkwijze ondersteuning te bieden aan hun inwoners? Worden zij vanuit het Rijk toch verplicht tot dit model? Het programma meldt ook dat het Zorginstituut Nederland werkt aan een voorstel voor een gezamenlijke agenda met partijen die ertoe moet leiden dat de samenhang in ondersteuning en zorg voor kwetsbare ouderen thuis verbetert opdat straks iedere oudere, ongeacht woonplaats of verzekeraar, weet op welke zorg hij of zij mag rekenen. De leden van de VVD-fractie vragen in hoeverre dit overeenstemt met de wet die juist de gemeentes zelf beleidsvrijheid geeft om hun ondersteuning in te richten zoals dat daar lokaal het beste past.

Meer samenhang in ondersteuning en zorg voor ouderen thuis

Het programma benoemt dat inkopers (zorgverzekeraars en gemeentes) de aanpak van zorgaanbieders faciliteren en stimuleren om op lokaal niveau tot persoonsgerichte en integrale ouderenzorg te komen. De inkopers gaan de verbeteringen van de uitvoeringspraktijk borgen via de

contractering. De leden van de VVD-fractie zouden graag weten hoe dit precies in zijn werk gaat.

Ook zegt het programma dat als zorgaanbieders niet tot samenwerking komen, de inkopers samen met zorgaanbieders, professionals en patiëntenorganisaties het initiatief nemen om te zorgen dat dit alsnog gebeurt. Is deze afspraak al gemaakt of betreft het hier een wens van de Minister?

Stimuleren «e-Health toepassingen» en «ontsluiten medische gegevens»

De leden van de VVD-fractie zijn voorstander van het toepassen van e-Health en het op een veilige manier ontsluiten van medische gegevens. Kan elke zorgorganisatie op de subsidieregeling «Stimuleringsregeling e-Health Thuis» intekenen? Zo ja, hoe verhoudt dat zich tot zorgcentrales zoals «Naast», «iCare» en «De ZorgCentrale»?

Genoemde leden krijgen regelmatig signalen dat opschaling van bewezen technologie/technieken hapert door het ontbreken van (perspectief op) structurele financiering. In hoeverre draagt een tijdelijke stimuleringsregeling bij aan een te borgen structurele oplossing, zonder risico dat na afloop van de regeling de innovaties/projecten stoppen?

Voorziet het programma in ruimte voor samenwerking met bedrijven (ook lokaal) of het bedrijfsleven in de techniek, waar het gaat om toepassing en ontwikkeling van (informatie-)technologie voor het zelfstandig wonen van kwetsbare ouderen (in 2017 gesuggereerd in het rapport aan de toenmalige Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Next level zorg)?

De leden van de VVD-fractie ondersteunen het idee om de specialist ouderengeneeskunde ook in te zetten om mensen langer thuis te kunnen laten wonen. Hoe wordt deze beweging van de specialist ouderengeneeskunde naar de eerstelijns- en acute zorg in de praktijk vormgegeven? Hoe ziet het verdere traject rondom het onderbrengen van de medisch specialistische zorg van de specialist ouderengeneeskunde in de Zorgverzekeringswet (Zvw) er uit? Staat deze stap op zichzelf of worden ook andere functies en kennis vanuit het ziekenhuis verder betrokken bij het langer thuis kunnen wonen?

Leernetwerken

Om het proces van samenwerking in de regio's te versnellen zetten zorgverzekeraars, gemeenten, zorgaanbieders, het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en een afvaardiging van cliëntvertegenwoordigers een lerend netwerk op. In het programma «Thuis in het Verpleeghuis» wordt ook over lerende netwerken gesproken. Klopt het dat het hier verschillende lerende netwerken betreft? Zo ja, hoe gaat de Minister dan kennisdeling stimuleren tussen deze netwerken en hoe voorkomt de Minister dat een brei aan netwerken en verbanden ontstaat die innovatie en efficiënte kennisdeling juist in de weg staan?

Verbreding regionale coördinatie tijdelijk verblijf

Het programma beschrijft dat in het kader van transformatie naar de juiste zorg op de juiste plek het noodzakelijk is dat er duidelijke afspraken komen tussen ziekenhuizen, gemeenten, zorgverzekeraars en zorgaanbieders van wijkverpleging / eerstelijnszorg over de zorg en informatie na opname. Wie gaat dit oppakken? Speelt het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport hier nog een rol?

Hoofdstuk 4 – Actielijn 2

Verbeteren van maatschappelijke bewustwording over mantelzorg

Het merendeel van de mantelzorgers realiseert zich niet dat ze mantelzorgers zijn. De leden van de VVD-fractie vragen in dat licht hoe deze groep mantelzorgers bereikt wordt om bijvoorbeeld in het najaar van 2018 naar de «empowerment» bijeenkomsten te gaan. Dit mede omdat de bewustwordingscampagne pas in 2019 start. Ten aanzien van de bewustwordingscampagne hebben de leden van de VVD-fractie ook nog een vraag aan de Minister: welke lessen zijn er getrokken uit vorige bewustwor-

dingscampagnes en hoe worden die lessen meegenomen bij het maken van de nog te maken bewustwordingscampagne?

Ondersteuningsaanbod algemeen

Er zal een landelijk adviseur respijtzorg aangesteld worden die met gemeenten en zorgkantoren samenwerkt. Werkt deze landelijke adviseur respijtzorg vanuit het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport? Is deze adviseur er tijdelijk voor de duur van het programma of gaat dit om een vaste functie?

Hoofdstuk 5 – Actielijn 3

In beeld brengen lokale opgave

Het programma wil dat gemeenten op lokaal niveau afspraken laten maken met andere lokale partijen over passende woonruimte voor ouderen. De leden van de VVD-fractie vragen hoe deze stap zich verhoudt tot de Woningwet waarin al is vastgelegd dat gemeenten en woningbouwcorporaties afspraken moeten maken.

Meer aanbod vernieuwende woonvormen voor ouderen

Het programma stelt dat jaarlijks 10 nieuwe initiatieven opgezet worden voor nieuwe woonvormen voor mensen met een laag of middeninkomen. Klopt het dat deze initiatieven gefinancierd zullen worden uit de innovatieregeling? Zo ja, wat wordt bedoeld met de opmerking dat het maximum te verkrijgen bedrag «mogelijk» afhankelijk is van de grootte van het initiatief?

Logeerszorg

De leden van de VVD-fractie zijn verheugd met de plek die logeerszorg heeft gekregen in het programma en de toegezegde pilots. Graag vernemen genoemde leden wat het tijdsplan is om te komen tot deze pilots en de uitvoering daarvan.

E-Health

De leden van de VVD-fractie lezen dat de innovatieregeling e-Health niet genoemd wordt in hoofdstuk 5. Zij vragen of dit betekent dat de e-Health oplossingen die betrekking hebben op de woning uitgesloten zijn van deelname aan de regeling.

BZK

De leden van de VVD-fractie vragen of de Minister met dit programma niet te veel vooruit loopt op de Woonagenda van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties met betrekking tot huurgewenning, huurkorting en passend toewijzen. Voor zover dat het geval is: wil de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport wachten op de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties?

Hoofdstuk 6 – Organisatie

Samenwerking Rijk, gemeenten en betrokken partijen

Het programma beschrijft dat er op landelijk niveau partijen verbonden worden rond de programmabrede ambities van Langer Thuis. Hiertoe wordt een klankbordgroep opgericht welke kan adviseren over wat gedaan moet worden om de gewenste beweging verder te stimuleren. De leden van de VVD-fractie vragen welk mandaat deze klankbordgroep heeft. Kan zij voorstellen die haars inziens niet voldoen aan de eisen van het programma, of voorstellen die niet kunnen rekenen op draagvlak binnen de sectoren tegenhouden? Zo ja, hoe gaat de Minister hiermee dan om? Zo nee, hoe zorgt de Minister er dan voor dat de klankbordgroep zich gehoord en gekend voelt in de adviezen die zij uitbrengt?

Hoofdstuk 7 – Monitoring, onderzoek en evaluatie

Evaluatie

Wanneer kan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de eerste resultaten over het integrale zorggebruik over de domeinen heen presenteren? Hoe vaak worden de gegevens geüpdatet om te zorgen voor actuele standen?

Hoofdstuk 8 – Financiën

Wat geven we uit binnen het programma Langer Thuis

In het programma wordt duidelijk gemaakt dat om de plannen te realiseren gebruik gemaakt zal worden van middelen die met het Regeerakkoord beschikbaar zijn gesteld onder de titels «Versteviging respijtzorg en dagopvang», en «Crisis zorg ouderen». Tegelijkertijd wordt in het programma ook gesteld dat het een raming betreft en dat de realisatie kan afwijken van de uitvoering. De leden van de VVD-fractie vernemen graag van de Minister wat er gebeurt als de uitgaven hoger zijn dan de ramingen. Hoe worden deze kosten dan gedekt? Voor de drie nieuwe innovatieregelingen is 270 miljoen euro beschikbaar. Uit welk budget worden die innovatieregelingen gefinancierd? Komt dit uit bestaand budget waar reeds gebruik van gemaakt wordt? Kan uit het voornemen om de regelingen van 2019 tot 2021 te financieren opgemaakt worden dat de regelingen ook vanaf 1 januari 2019 beschikbaar zullen zijn?

Vragen en opmerkingen van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van het Programma Langer Thuis en de Actielijn Wonen en Zorg en betreuren dat noodzakelijke voorzieningen om langer thuis te blijven wonen, zoals hulp bij de huishouding, dagbesteding en wijkverpleging versoberd zijn. Deze leden begrijpen niet waarom er niet voor gekozen is om deze voorzieningen juist te verbeteren en uit te breiden, aangezien deze ondersteuning ervoor zorgt dat ouderen langer thuis kunnen blijven wonen. Waarom zijn de verzorgingshuizen gesloten als er behoefte is aan woonzorgarrangementen? Waarom is er bezuinigd op huishoudelijke hulp als deze er aan bijdraagt om ouderen langer thuis te kunnen laten wonen?

De inhoudelijke doelen van dit programma sluiten zoveel mogelijk aan bij wat ouderen zelf belangrijk vinden. Hoe weet de Minister wat ouderen belangrijk vinden? Zijn er gesprekken met ouderen gevoerd? Zo ja, met hoeveel ouderen? Welke kwetsbare ouderen in onze samenleving dreigen tussen wal en schip te vallen? Hoe komt dit?

De leden van de PVV-fractie willen graag weten hoe de effecten te volgen zijn. Er wordt gekeken naar het percentage 75-plussers dat de eigen regie ervaart over zijn/haar leven. Wat is de huidige situatie? Er wordt gekeken naar de door thuiswonende 75-plussers ervaren aansluiting van de zorg. Wat is de huidige situatie? Er wordt gekeken naar het percentage 75-plussers dat ondersteuning en zorg naar eigen zeggen goed geregeld krijgt. Wat is de huidige situatie? Wat is het huidige percentage mantelzorgers en vrijwilligers dat aangeeft goed geïnformeerd te zijn over het ondersteuningsaanbod? Wat is het huidige percentage mantelzorgers en vrijwilligers dat goede afstemming met de formele zorg ervaart?

Er moet goed gekeken worden naar wat de afgelopen jaren al gedaan is op het gebied van verbeteringen van de zorg voor thuiswonende ouderen. De leden van de PVV-fractie zijn zeer benieuwd naar wat de afgelopen jaren gedaan is op dit gebied. Hoeveel geclusterde woningen zijn de afgelopen jaren afgebroken? Hoeveel verzorgingshuizen, geclusterde woonzorgvormen, zijn gesloten? Hoe groot is het tekort aan woonzorgvormen? Graag zouden genoemde leden concrete aantallen ontvangen. De leden van de PVV-fractie vragen of de beslissing om de verzorgingshuizen, een geclusterde woonzorgvorm, te sluiten de juiste was. Hoeveel heeft de maatregel Extramuraliseren Zorgzwaartepakket (ZZP) 1 t/m 3 uiteindelijk financieel opgeleverd? Deze leden willen ook weten of het sluiten van de verzorgingshuizen heeft bijgedragen aan het huidige tekort aan geclusterde woonzorgvormen.

De focus in het programma Langer Thuis ligt bij het vergroten van de zelfredzaamheid van zelfstandig wonende 75-plussers met een chronische ziekte of beperking. Is deze focus niet te beperkt? Hoe wordt de doelgroep bereikt van jongere ouderen met chronische ziektes? De plannen zijn breed en op veel doelgroepen toepasbaar. Hoe wordt maatwerk geborgd? Ook als de zelfredzaamheid van ouderen stapsgewijs vermindert? Met Langer Thuis vervagen de grenzen tussen informele zorg en formele zorg. Hoe wordt de juiste balans tussen informele en formele hulp bewaakt? Veel mantelzorgers hebben immers een vraagverlegenheid of zelfs schaamte bij het stellen van de hulpvraag. Hoe worden patiëntenorganisaties, zoals Alzheimer Nederland, door de landelijk adviseur respijtzorg betrokken bij het vergroten van de vindbaarheid van deze ondersteuning? Zo is de casemanager dementie van groot belang en levert deze aanzienlijke winst op. Wat vindt de Minister van de constatering van associate professor bij het VUmc, de heer Van Hout, dat inzet van één casemanager dementie jaarlijks leidt tot een besparing van € 550.000 tot € 800.000, als verbinder tussen formele en informele zorg thuis?

In ruim 40.000 ouderenhuishoudens wordt gewoond in een huis dat niet bij de persoonlijke situatie past. Daarbij is het onmogelijk om de woning tegen acceptabele kosten aan te passen. Wie bepaalt of deze kosten wel of niet acceptabel zijn? Wat zijn acceptabele kosten en wat zijn onacceptabele kosten? Waarom verhuizen de ouderen niet naar een huis wat wel past bij hun persoonlijke situatie? Zijn deze woningen er wel? Wat doet de gemeenten voor deze ouderen? Hoe lang moeten zij in een woning blijven wonen die niet bij hun persoonlijke situatie past?

De leden van de PVV-fractie zijn benieuwd of er een toename in het aantal mantelzorgers en vrijwilligers is sinds het begrip «participatiemaatschappij» is geïntroduceerd door het vorige kabinet. De bereidheid van mensen om voor elkaar te zorgen was namelijk al groot. Het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) geeft aan dat een nog grotere inzet van mantelzorgers niet realistisch is en het Rijk zich hierop opnieuw moet bezinnen. Genoemde leden willen hier graag een reactie van Minister op, aangezien hij blijft inzetten op mantelzorgers en vrijwilligers.

Over de Actielijn Wonen en Zorg hebben de leden van de PVV nog onderstaande vragen:

De meeste ouderen blijven het liefst zo lang mogelijk in hun eigen huis en vertrouwde buurt wonen. De leden van de PVV-fractie vragen hoeveel ouderen de Minister onder «de meeste ouderen» verstaat? Wanneer zij echter met toenemende beperkingen te maken krijgen, kunnen sommige ouderen minder gemakkelijk met de trap naar de bovenverdieping, gaat het bezoeken van vrienden of even naar de winkel steeds moeizamer of kunnen ze niet meer zelf de tuin bijhouden. De leden van de PVV-fractie vragen hoeveel ouderen de Minister onder «sommige ouderen» verstaat. Vaak zijn deze problemen hanteerbaar te maken door de woning aan te passen of door hulp van mantelzorgers, vrijwilligers of professionals in te schakelen. De leden van de PVV-fractie willen weten hoe vaak «vaak» is. Maar in bepaalde gevallen kan een verhuizing wenselijk of zelfs noodzakelijk zijn. Genoemde leden vinden dit tegenstrijdig en onduidelijk. Hoe groot is dit probleem nu?

Er is een groep ouderen die het geen probleem vindt om te verhuizen naar een woning die meer veiligheid, comfort of gezelligheid geeft. De leden van de PVV-fractie vragen hoe groot die groep is. Is er toch een groep die waarde hecht aan de 80.000 gesloten verzorgingshuisplekken?

Door de toenemende vergrijzing is de kans groot dat het aantal ouderen dat in een ongeschikte woning woont, zal stijgen. De leden van de PVV-fractie willen graag weten hoe groot die kans is en om hoeveel woningen het zal gaan.

Het is noodzakelijk dat gemeenten zich, samen met andere lokale partijen, tijdig voorbereiden op de veranderde woonwensen en de daaruit voortvloeiende woonopgave van ouderen. Hoe groot is het probleem nu en de komende jaren? De leden van de PVV-fractie zijn verbaasd dat dit probleem niet al eerder opgepakt is. Tevens zijn deze leden benieuwd naar het aantal woonzorgvormen en seniorenwoningen dat gemeenten de afgelopen jaren gerealiseerd hebben. De Minister geeft in de actielijn aan dat alle gemeenten vraag en aanbod in kaart moeten brengen. Per wanneer wil de Minister deze gegevens aangeleverd krijgen?

De leden van de PVV-fractie lezen dat veel ouderen een behoefte lijken te hebben aan een woonvorm met andere ouderen of huishoudens. Als voorbeeld geeft de Minister initiatieven zoals de Leyhoeve en de Knarrenhof, hij geeft aan dat hiervoor wachtlijsten bestaan. Is er toch een groep die waarde hecht aan de 80.000 gesloten verzorgingshuisplekken? Hoe groot zijn deze wachtlijsten, zo willen de leden van de PVV-fractie weten. Ook willen deze leden weten hoeveel meer aanbod de Minister wil hebben. De Minister gaat de gemeenten, marktpartijen, burgers en woningcorporaties vragen afspraken te maken over het realiseren van voldoende passend woningaanbod voor ouderen. Hoeveel is voldoende passend aanbod en per wanneer wil de Minister dit gerealiseerd hebben? Ook vragen deze leden of dit geen staand beleid is. Het tekort aan passend woningaanbod voor 75-plussers is toch al tijden bekend? Hoe gaat de Minister gemeenten dwingen om nu echt aan de slag te gaan met het bouwen van woningen?

Er wordt een ondersteuningsteam opgesteld om gemeenten hulp te bieden. Wat zijn de kosten van zo'n team? Uit hoeveel mensen bestaat zo'n team? Wordt dit landelijk of regionaal geregeld? Hoe worden deze teams gefinancierd?

De leden van de PVV-fractie zijn verbaasd en verontrust over het feit dat er maar in 10 gemeenten initiatieven opgezet worden voor nieuwe woonzorgvormen. Het gaat om een grote opgave, waarom worden dan jaarlijks maar 10 nieuwe initiatieven genomen?

Er komt een pilot voor logeerszorg. De leden van de PVV-fractie willen weten hoeveel geld gereserveerd is voor deze pilot.

Een wooncoach kan ouderen ondersteunen bij het proces om te bepalen of zij geschikt wonen. Hoeveel wooncoaches zijn er landelijk actief? Beschikt elke gemeente over wooncoach(es)?

Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van het Programma Langer Thuis en de Actielijn Wonen en Zorg. Deze leden hebben hier enkele vragen bij.

Programma Langer Thuis

De leden van de CDA-fractie vragen of met de titel van dit programma bedoeld wordt dat de doelstelling van het kabinet is dat ouderen nog langer thuis moeten blijven wonen, of dat bedoeld wordt dat ouderen die dat zelf willen beter in staat gesteld moeten worden om langer thuis te blijven wonen.

Deze leden constateren dat het Programma Langer Thuis zich met name richt op de meest kwetsbare ouderen die moeite hebben om de juiste toegang tot de juiste zorg en ondersteuning te krijgen om langer thuis te wonen. Zij vragen hoe onafhankelijke cliëntondersteuning ingezet wordt om juist die groep van meest kwetsbare ouderen te bereiken. Hoe wordt gezorgd dat ook laaggeletterden en digibeten gebruik kunnen maken van alle aangeboden ondersteuning? Hoe ziet de Minister het voor zich dat deze ouderen gebruik kunnen maken van e-Health oplossingen? Hoe worden zij daarin ondersteund?

De leden van de CDA-fractie vragen wat (oudere) mantelzorgers concreet moeten gaan merken van de inzet van de Minister.

Genoemde leden vragen op welke wijze er dwarsverbanden gelegd worden tussen het Programma Langer Thuis en verschillende andere programma's en akkoorden van de Ministers en Staatssecretaris, zoals het programma palliatieve zorg en het preventieakkoord. De leden van de CDA-fractie vragen hierbij of de Minister ook kan aangeven of, en zo ja, hoe de (soepele) verstrekking van hulpmiddelen en het bevorderen van financiële zelfredzaamheid van ouderen deel kan uitmaken van het bevorderen dat ouderen langer thuis kunnen blijven wonen.

Deze leden vragen of de Minister bekend is met de mogelijkheden van Mijnkwaliteitvanleven.nl. Is de Minister bereid te onderzoeken hoe deze ondersteuning optimaal kan worden benut, bijvoorbeeld bij het maken van persoonlijk ondersteunings- en zorgplan?

Actielijn Wonen en Zorg

De Minister schrijft in de Actielijn Wonen en Zorg dat de lokale opgave in beeld moet worden gebracht. Daarbij moet het bestaande woningaanbod voor ouderen en de vraag hiernaar in kaart worden gebracht. De leden van de CDA-fractie vragen welke burgerinitiatieven en maatschappelijke organisaties hierbij betrokken worden. Hoe worden bijvoorbeeld patiëntenorganisaties erbij betrokken en toegerust om deze taak optimaal uit te kunnen voeren? En wat is het tijdspad hiervan? Wanneer moet de opgave in kaart zijn gebracht?

De leden van de CDA-fractie vragen waarom er is gekozen om de komende jaren in slechts 10 gemeenten initiatieven voor nieuwe woonvormen op te zetten. Waarom ligt de ambitie niet hoger? En welke gemeenten zijn hiervoor uitgekozen? Wordt hierbij een goede verdeling gemaakt tussen grote en kleine gemeenten en tussen verschillende regio's? Welke criteria worden gebruikt voor de selectie van gemeenten en initiatieven?

Genoemde leden vragen op welke termijn het kabinet samen met Aedes met de verkenning zal komen hoe huurgewenning en eventuele tijdelijke huurkortingen ingezet kunnen worden om de overgang naar een passendere woning makkelijker te maken. Wanneer wordt de Kamer hierover uiterlijk geïnformeerd?

De leden van de CDA-fractie vragen ten slotte of de Minister kan toelichten op welke wijze wordt omgegaan met ouderen die tijdelijk in een ziekenhuis of instelling opgenomen moeten worden, en daarna weer een plaats in eigen huis moeten krijgen. Welke maatregelen neemt de Minister om deze doorstroming in de keten te vergemakkelijken?

Vragen en opmerkingen van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het Programma Langer Thuis en de Actielijn Wonen en Zorg. Deze leden constateren dat de ruime meerderheid van ouderen zelfstandig thuis woont en vitaal is. Toch benadrukken deze leden dat ook deze ouderen aandacht, ondersteuning en zorg nodig hebben. Derhalve zijn genoemde leden tevreden met het programma waarbij gewerkt wordt met een drietal actielijnen. Zij hebben echter nog enkele vragen.

Actielijn 1: Goede ondersteuning en zorg thuis

De leden van de D66-fractie vinden het van groot belang dat de zorg en ondersteuning voor ouderen thuis vanuit een integrale visie geboden wordt. Maar voordat dit zo ver is komt er eerst een moment dat een behoefte aan ondersteuning of zorg ontstaat. Het is dan van belang dat er voldoende informatie beschikbaar is over het ondersteuning- en zorgaanbod in iemands gemeente. Deze leden vragen de Minister hoe hij in samenwerking met relevante partijen ervoor gaat zorgen dat deze informatie in ieder gemeente en voor iedereen zo overzichtelijk en compleet mogelijk beschikbaar is, dan wel komt.

Afstemming tussen de verschillende professionals is daarom van groot belang. De leden van de D66-fractie constateren met de Minister dat zorg- en ondersteuningsprofessionals op dit moment een volle dagtaak hebben aan bijvoorbeeld overbodige administratie waardoor ze moeilijk tijd kunnen vinden voor afstemming. (Ont)Regel de Zorg zal hier, zo is de verwachting, een verschil in gaan maken. Deze leden vragen de Minister welke andere maatregelen er genomen gaan worden om de afstemming tussen professionals, soms vanuit diverse wetten en uitvoerders, te faciliteren en verbeteren. Hoe gaat de Minister er zorg voor dragen dat er een eenduidige, mogelijk landelijke, aanpak komt? Hoe waakt de Minister er bovendien voor dat tussen uitvoerders, vanuit verschillende domeinen, geen afwentelgedrag plaats gaat vinden?

De leden van de D66-fractie zien een grote meerwaarde in de juiste toepassing van e-Health oplossingen. Daarom zijn deze leden blij met de twee subsidieregelingen die de Minister aankondigt. Zij vragen deze Minister hoeveel geld er beschikbaar gesteld wordt voor deze regelingen. Daarnaast zijn subsidieregelingen pas geslaagd, wanneer de ouderen thuis er profijt van hebben. Daarom vernemen deze leden graag tot wanneer deze regelingen zullen lopen en wanneer de ouderen er iets van gaan merken. Helaas constateren deze leden vaker dat mooie initiatieven op het gebied van e-Health sneuvelen wanneer er opgeschaald moet worden, terwijl vele initiatieven een wereld van verschil kunnen maken voor ouderen. In dat licht zien de leden van de D66-fractie veel in de lerende netwerken die opgezet zullen worden. Deze leden vragen hoeveel van deze netwerken opgezet gaan worden en per wanneer er een landelijk dekkend netwerk is.

Actielijn 2: Mantelzorg en vrijwilligers in zorg & welzijn

De leden van de D66-fractie constateren dat de meerderheid van de ouderen zelfstandig woont en vitaal is. Deze leden constateren echter ook dat dit niet mogelijk was geweest zonder de inzet van meer dan 4,4 miljoen mensen die mantelzorg verlenen aan hun dierbaren, hetzij een partner, vriend of buur. Naar schatting doet ruim driekwart miljoen mensen dit langdurig en intensief. Het werk dat zij en vrijwilligers leveren is van groot belang en de leden van de D66-fractie zijn dan ook blij dat mantelzorgondersteuning en vrijwilliger ondersteuning een aparte actielijn hebben gekregen binnen het programma. Omdat het merendeel van de mantelzorgers aangeeft zichzelf niet te zien als mantelzorger is het inzetten op bewustwording, gecombineerd met het faciliteren van een juist en passend ondersteuningsaanbod belangrijk. Deze leden zijn verheugd over de landelijke bewustwordingscampagne en de aanstelling van een landelijke adviseur respijtzorg. Deze leden hebben eerder, door middel van schriftelijke vragen, gevraagd naar de inventarisatie die deze adviseur uit gaat voeren. Zij vragen wanneer deze adviseur aangesteld wordt en wanneer haar of zijn inventarisatie van het aanbod gereed is. Zij vernemen daarnaast graag of deze adviseur in deze inventarisatie ook kijkt naar hoe de mogelijkheden van respijtzorg verschillen van een aantal jaren geleden, welke vormen aanslaan bij de doelgroep en welke knelpunten er ervaren worden vanuit uitvoerders, ouderen, mantelzorgers en zorgverleners. Terecht stelt de Minister dat de samenwerking tussen formele en informele zorgverleners versterkt dient te worden. De leden

van de D66-fractie horen graag welke concrete acties de Minister onderneemt om dit voor elkaar te krijgen.

Actielijn 3: Wonen

De leden van de D66-fractie zijn blij dat er, qua hypotheekverstrekking, beter naar de omstandigheden van ouderen wordt gekeken en dat het Waarborgfonds Eigen Woning (WEW) rekening gaat houden met de daadwerkelijke maandlasten. Dit kan een uitkomst bieden voor ouderen die nu, ondanks het gegeven dat hun woonlasten zouden dalen bij het oversluiten van de hypotheek, geen kans maken op een nieuwe hypotheek. Deze leden vernemen graag in hoeverre het mogelijk is om, qua hypotheek, nog verder te kijken. Bijvoorbeeld aan borging door het WEW van investeringen in de eigen woning om deze aan te passen aan (de te verwachten) zorgvraag. Deze leden constateren ook dat de verantwoordelijkheden van deze actielijn en de actielijn Wonen en Zorg vooral bij gemeenten liggen. Wat kan de Minister doen om de initiatieven in gemeenten beter te ondersteunen en bij elkaar te brengen? De leden van de D66-fractie zijn verheugd dat de Minister heeft besloten dat nieuwe zorgwoningen weer een balkon of andere buitenruimte moeten krijgen. Daarnaast zijn de leden van de D66-fractie blij met het Actieplan Toegankelijkheid voor de bouw. Zij begrijpen dat de opgaves die uit het VN-verdrag inzake de rechten van mensen met een handicap voortkomen op het gebied van toegankelijk bouwen niet van de ene op de andere dag te realiseren zijn. Wel vernemen zij graag wanneer de Minister verwacht concrete resultaten uit dit actieplan te kunnen presenteren. De leden van de D66-fractie zijn tot slot verheugd dat de Minister het initiatief van «Logeerszorg» verder wil onderzoeken en er pilots mee wil draaien. Deze leden denken dat dit initiatief een goede aanvulling kan zijn op de reeds bestaande mogelijkheden en dat het zowel positief voor de eventuele mantelzorger als voor de oudere zelf kan zijn.

Organisatie

De leden van de D66-fractie constateren net als de Minister dat het programma met de publicatie ervan absoluut niet «af» is. Goede samenwerking tussen Rijk, gemeenten en andere relevante partijen is daarom ook van groot belang. Een werkgroep waarin deze partijen samenkomen is dan ook een goede stap. Wel vernemen deze leden graag hoe er ook voor gewaakt wordt dat alle partijen doen wat zij beloven. De klankbordgroep kan adviseren over wat gedaan moet worden om de gewenste beweging verder te stimuleren. Wat gebeurt er echter indien er, ondanks de stimulering van de klankbordgroep, geen beweging is. De opgaves uit het programma dienen volgens de leden van de D66-fractie voortvarend en absoluut niet vrijblijvend opgepakt te worden.

Monitoring, onderzoek en evaluatie

De leden van de D66-fractie constateren dat er een achttal heldere indicatoren zijn opgesteld om de voortgang van het programma te monitoren. Deze leden constateren echter dat er geen nulmeting uitgevoerd is. Is de Minister bereid deze nulmeting alsnog uit te voeren en de resultaten hiervan naar de Kamer te sturen?

Vragen en opmerkingen van de GroenLinks-fractie

Actieprogramma Langer Thuis

De leden van de GroenLinks-fractie vinden het jammer dat er geen aandacht is voor de thuiswonende oudere die naar het ziekenhuis moet en daar weer vandaan komt. Ook dit hoort wat betreft genoemde leden bij een visie op langer thuis wonen. Gaat de Minister hier in samenwerking met de Minister voor Medische Zorg nog naar kijken?

1.1 Inleiding

De Minister geeft aan dat «Het Rijk wil met dit programma gemeenten, zorgverzekeraars, zorgaanbieders en andere partijen verbinden, stimuleren en ondersteunen». In hoeverre onderneemt de Minister daadwer-

kelijk zelf actie in plaats van dat hij louter anderen aanzet tot actie, zo vragen genoemde leden.

1.2 Doel en actielijn

Is de Minister het met de leden van de GroenLinks-fractie eens dat ook bewustwording onder ouderen over het toekomstbestendig maken van woningen zou moeten behoren bij Actielijn 3 Wonen? Zo ja, hoe gaat hij dit uitvoeren en zo nee, waarom niet?

1.3 Nadere uitwerking en betrokkenheid andere partijen

De Minister geeft aan dat al veel succesvolle pilots en proeftuinen gestart zijn. Hoe worden deze nieuwe initiatieven bestendig indien zij succesvol zijn? Ziet de Minister daar een rol voor zichzelf in?

Hoe wordt de Kamer op de hoogte gehouden van de verdere uitwerking van het plan?

De Minister geeft aan dat ervoor gekozen is het huidige stelsel niet te wijzigen. Is de Minister het met de leden van de GroenLinks-fractie eens dat het stelsel slechts een instrument is om een doel te bereiken, en dat daarom een stelsel eventueel gewijzigd zou kunnen worden als blijkt dat het doel met het huidige stelsel niet kan worden behaald – bijvoorbeeld ten aanzien van intensieve samenwerking en gezamenlijke investeringen ten behoeve van kwetsbare ouderen?

1.4 Samenhang met andere programma's

Hoe gaat de Minister ervoor zorgen dat de te nemen acties overzichtelijk blijven voor de zorgverleners en andere betrokkenen, aangezien er maar liefst 11 andere actieplannen en akkoorden zijn, zo vragen de leden van de GroenLinks-fractie. Tevens vragen zij of al deze plannen niet zullen leiden tot méér in plaats van minder bureaucratie. Maakt de Minister een overzicht van de vereiste administratieve handelingen van alle plannen voor de betrokken organisaties?

2.1 Thuiswonende ouderen hebben een persoonsgerichte aanpak nodig

Aangezien de groep kwetsbare ouderen die thuis wonen soms lastig te bereiken is, zijn de leden van de GroenLinks-fractie benieuwd hoe de Minister deze mensen in kaart zal brengen en of hij deze mensen proactief zal benaderen en op de hoogte zal brengen van de eventuele voorbereidingen of acties die zij zullen moeten ondernemen om zelfstandig thuis te blijven wonen.

Kan de Minister preciezer ingaan op het begrip «persoonsgerichte zorg»?

2.2 Feiten en cijfers

De Minister benoemt verschillende knelpunten bij het regelen van de zorg, bijvoorbeeld bij de overgang tussen ziekenhuis naar huis. Is de Minister bereid om samen met de Minister voor Medische Zorg voorstellen te doen waarmee de genoemde knelpunten worden opgelost? Zo nee, waarom niet?

3.1 Integrale ondersteuning en zorg rond ouderen thuis

Is de Minister het met de leden van de GroenLinks-fractie eens dat als er voldoende informatie beschikbaar is over hoe ouderen zelf de regie zouden moeten voeren, dit ook daadwerkelijk bij de ouderen terecht moet komen? Zo ja, hoe gaat de Minister deze ouderen van deze informatie voorzien? Zo nee, waarom niet? Welke informatie bedoelt de Minister precies?

Genoemde leden zijn erg positief over het idee van het zorgmodel SamenOud. Ziet de Minister dit als inspiratie voor het hele land? Zo ja, hoe gaat hij dit implementeren? Zo nee, waarom niet?

Is de Minister het met de leden van de GroenLinks-fractie eens dat samenwerking in het sociale domein een prominentere plek moet krijgen in de bijscholing van verpleegkundigen en verzorgden? Zo nee, waarom niet?

Deelt de Minister de mening dat er op dit moment negatieve prikkels zitten in het huidige systeem wat samenwerking tussen aanbieders uit het sociale domein, de Wmo 2015 en de Zvw belemmert? Zo ja, wat wil hij hieraan doen?

Is de Minister het met de leden van de GroenLinks-fractie eens dat indien een oudere een Wet langdurige zorg (Wlz)-indicatie krijgt en nog thuis woont alvorens naar het verpleeghuis te gaan, in deze overbruggingsfase reeds zorgverleners uit het verpleeghuis moeten worden betrokken zodat de overgang zo soepel mogelijk is voor de betreffende oudere?

Kan de Minister preciezer zijn over de termijn waarop het Zorginstituut Nederland deze agenda af heeft en kan hij de Kamer hierover informeren? De leden van de GroenLinks-fractie zijn benieuwd in hoeverre de nieuw genoemde taken voor de gemeentes financieel gecompenseerd worden.

3.2 Tijdelijk niet thuis

Kan de Minister nader ingaan op het idee van de «welkome voorkant» van tijdelijk verblijf? Deelt de Minister de mening dat dit de standaard moet zijn? Zo ja, hoe gaat hij dit bewerkstelligen? Zo nee, waarom niet?

Hoe gaat de Minister ervoor zorgen dat de afspraken over de zorg en informatie na opname ook daadwerkelijk worden gemaakt? Wat is zijn functie in dit proces?

Wanneer zal de nieuwe regelgeving bekend worden over het Regionaal Overleg Acute Zorgketen (ROAZ) en wanneer wordt de Kamer hierbij betrokken?

4.1 Probleemanalyse

De leden van de GroenLinks-fractie vragen wat de visie is van de Minister over het vervangen van het dalend aantal mantelzorgers, aangezien deze actielijn zich alleen maar richt op de huidige mantelzorgers. Hoe worden zij in de toekomst vervangen?

Genoemde leden vragen waar de «speciale aandacht» uit bestaat voor de 10 procent overbelaste mantelzorgers.

Wanneer wordt de Kamer op de hoogte gesteld van de uitkomsten van het onderzoek naar de juridische belemmeringen in het ondersteunen van mantelzorgers?

Hoe wordt de inzet van e-Health als verlichting voor mantelzorgers bevorderd? Wordt hier in de bewustwordingscampagne over mantelzorg aandacht aan besteed?

Hoe wordt mogelijk gemaakt dat ouderen die digitaal niet erg vaardig zijn mee kunnen doen met e-Health?

Hoe wordt mogelijk gemaakt dat ouderen die wat minder te besteden hebben toch de voordelen kunnen ervaren die e-Health kan bieden?

De leden van de GroenLinks-fractie vragen of de Minister kan toelichten of en hoe afspraken over levenseinde een plek hebben in het Versnellingsprogramma Informatie-uitwisseling Patiënt en Professional (VIPP) Care.

Is de Minister het met de leden van de GroenLinks-fractie van mening dat er, gezien de urgentie rond overbelaste mantelzorgers, een uitvoering van de aangenomen motie Ellemeet over een campagne over mantelzorgondersteuning noodzakelijk is, en dat een aantal regionale bijeenkomsten organiseren een te magere uitvoering van de motie is?

4.2 Waar willen we naartoe?

Hoe ziet de Minister de inbedding van hulpmiddelzorg en financiële zelfredzaamheid in het programma Langer Thuis, zo vragen de leden van de GroenLinks-fractie.

5.2 Waar willen we naartoe?

Deelt de Minister de mening van de GroenLinks-fractie dat de verwachting dat wonen en zorg in de gemeentelijke woonvisie wordt opgenomen te vrijblijvend is? Kan de Minister hier hardere afspraken over maken?

Is de Minister het met de GroenLinks-fractie eens dat het op dit moment niet aantrekkelijk is om te investeren in woon-zorgcombinaties of speciale woonvormen voor ouderen? Zo ja, is hij bereid om dit financieel aantrekkelijker te maken. Zo nee, waarom niet?

De leden van de GroenLinks-fractie betwijfelen of een digitaal platform de juiste manier is om ouderen te bereiken om hen te informeren over het aanpassen van hun huis. Deelt de Minister deze mening? Zo ja, welke andere instrumenten gaat hij hiervoor inzetten?

Wordt de Minister betrokken bij het bestuurlijk overleg Wonen en zorg?
5.3 Wat gaan we doen?

Is er reeds gestart met het genoemde onderzoek naar aanpassingsmogelijkheden voor de groepen ouderen met een laag inkomen?

8.2 Wat geven we uit binnen het programma Langer Thuis

Kan de Minister nader uitsplitsen hoe hij de 10 miljoen euro voor actielijn 1 gaat besteden?

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van het Programma Langer Thuis – en de Actielijn Wonen en Zorg.

Actielijn 1: Goede ondersteuning en zorg thuis

De leden van de SP-fractie vragen wat het landelijk netwerk «Vitaler ouder worden» precies inhoudt.

De leden van de SP-fractie zijn blij dat er meer geld vrij gemaakt wordt voor specialisten ouderengeneeskunde om een soepeler doorstroom van en naar tijdelijk verblijf te stimuleren. Kan de Minister echter aangeven waar geriatrische specialisten ouderen naar moeten doorverwijzen nu de verzorgingshuizen gesloten zijn? Genoemde leden snappen dat het ROAZ wordt versterkt, maar deze netwerkorganisatie had niet hoeven worden opgetuigd als de verzorgingshuizen niet waren gesloten en mensen gewoon terecht hadden gekund in een zorginstelling wanneer zij het thuis niet meer reddden.

Actielijn 2: Mantelzorgers en vrijwilligers in zorg en welzijn

De leden van de SP-fractie lezen dat er bewustwordingscampagnes gestart worden om mantelzorgers en vrijwilligers bewust te maken van de ondersteuningsmogelijkheden. Genoemde leden vragen waarom wederom een campagne nodig is. Kan de Minister een analyse geven waar precies de knelpunten zitten voor mantelzorgers en vrijwilligers om zich aan te melden voor ondersteuning?

De leden van de SP-fractie constateren dat er een landelijke adviseur respitzorg ingesteld wordt. Wie gaat dit precies worden en waarom is hier behoefte aan? Is het juist niet de Minister die samen met gemeenten moet zorgen voor voldoende voorzieningen? Waarom wordt hier een extra laag gecreëerd, zo vragen genoemde leden. Voorts lezen deze leden dat gemeenten het aanvragen van ondersteuning eenvoudiger gaan maken. Wat is de visie van de Minister hierop? Hoe wordt de aanvraag voor ondersteuning gemakkelijker gemaakt? Zo hanteert de gemeente Rotterdam een aanvraagformulier van dertig pagina's voor de aanvraag van zorg en ondersteuning. Wat gebeurt er als een gemeente weigert hieraan te voldoen? Kan de Minister dit nader toelichten?

Tevens wordt een nieuw programma ingezet voor betere aansluiting tussen informele en formele zorg, wordt de positie van vrijwilligerswerk versterkt en wordt kennis gedeeld rond burgerinitiatieven. De leden van de SP-fractie vragen wat met dit programmapunt precies moet worden bereikt en zij vragen om nadere toelichting op deze punten.

Actielijn 3: Wonen2

De leden van de SP-fractie zijn verheugd dat de Minister een aantal voorstellen uit de initiatiefnota van de SP over «Zorgbuurthuizen» heeft overgenomen. Zo lezen genoemde leden dat er een ondersteuningsteam komt om gemeenten te helpen bij de woonopgave voor ouderen. Hoe ziet de Minister precies zo'n ondersteuningsteam voor ogen en welke specialismen nemen hierin plaats? Wat zullen de precieze werkzaamheden worden van het ondersteuningsteam en voor welke periode wordt dit team ingesteld?

De leden van de SP-fractie hebben nog een aantal vragen over hoe de Minister de totstandkoming van woonzorgvormen wil stimuleren. Initiatiefnemers kunnen een plan indienen voor een opzet voor een vernieuwende woonzorgvorm. Waar dient de initiatiefnemer dit plan in te

dienen om gebruik te kunnen maken van de innovatieregeling om hiermee een bedrag beschikbaar te stellen? In het programma lezen genoemde leden dat het bedrag dat initiatiefnemers kunnen krijgen niet in stenen mag zitten. Waarvoor mag het bedrag precies worden ingezet? Hoeveel nieuwe woonzorgvormen kunnen met de gelden van de innovatieregeling worden opgezet? Voorts vragen de leden van de SP-fractie naar de visie van de Minister als het gaat welke «vernieuwende» woonzorgvormen beschikbaar gesteld worden. Krijgen mensen die voorheen geïndiceerd waren met een zorgzwaartepakket 1 t/m 3 weer kans om in een nieuwe woonzorgvorm te kunnen wonen? Zo ja, wat kost het om mensen die het thuis niet meer redden en die een indicatie krijgen voor de (voormalige) zorgzwaartepakketten 1 t/m 3 weer te huisvesten in vernieuwende woonzorgvormen? Zo nee, waarom krijgen deze mensen alsnog geen plek in vernieuwende woonzorgvormen?

In het programma lezen de leden van de SP-fractie dat ruim 40.000 ouderen wonen in een huis dat niet meer bij hun persoonlijke situatie past. Hoe wil de Minister dit samen met gemeenten oppakken? In veel gemeenten is er een groot tekort aan betaalbare woningen. De leden van de SP-fractie krijgen dan ook meldingen binnen dat hoogbejaarde ouderen op een wachtlijst worden gezet voor passende woningen, terwijl het in hun oorspronkelijke huis niet meer gaat. Wat is de visie daarop van de Minister? Vindt hij het wenselijk dat mensen van 80, 90 jaar nog op een wachtlijst worden geplaatst voor een geschikte woning? Hoe wil de Minister die steden helpen die kampen met een groot tekort aan betaalbare woningen en hen vooruit helpen met het (om)bouwen van woonzorgvormen? De leden van de SP-fractie zijn wel blij dat gekeken gaat worden naar huurgewenning en eventuele andere maatregelen om de overgang van ouderen naar een passende woning mogelijk te maken. Genoemde leden willen graag weten wanneer de Kamer geïnformeerd wordt over de verkenningen die hierover plaatsvinden.

Voorts vragen de leden van de SP-fractie naar de 10 gemeenten die initiatieven aan het opzetten zijn. Volgens de Minister spannen het Rijk, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Aedes, ActiZ, ouderenbonden en marktpartijen zich in voor de totstandkoming hiervan. Kan de Minister nader toelichten wat voor woonvormen dit betreft, hoe deze initiatieven worden aangepakt en wat voor knelpunten worden ervaren in het opzetten van vernieuwende woonzorgvormen?

Wordt in de plannen voor nieuwe woonzorgvormen gekeken naar de schaal van de buurt en wordt daarbij rekening gehouden met het feit dat mensen in hun eigen omgeving oud kunnen worden, zo vragen de leden van de SP-fractie. Genoemde leden vinden het onwenselijk als woonzorgvormen aan de rand van de steden/dorpen worden gebouwd, waardoor ouderen niet meer in contact zijn met de buurt waar zij woonden.

De leden van de SP-fractie hechten aan kleinschalige, huiselijke en persoonlijke woonzorgvormen. Zij zijn dan ook benieuwd wat de visie van de Minister is op wat de definitie moet zijn van kleinschalige woonzorgvormen.

Kan de Minister garanderen dat in het opzetten van kleinschalige woonzorgvormen ook bevorderd wordt dat partners niet gescheiden worden van elkaar, zo vragen de leden van de SP-fractie. Nog te vaak worden op dit moment mensen die tientallen jaren samen zijn, van elkaar gescheiden omdat ze apart moeten gaan wonen. Deelt de Minister de mening van genoemde leden dat het ook fijn is als de partner, ook al heeft deze geen zorg nodig, wel mee kan verhuizen naar een woonzorgvorm? De leden van de SP-fractie vragen voorts of de Minister in de plannen die hij samen met gemeenten en andere organisaties maakt, de inloopfunctie van woonzorgvormen wil betrekken, wat de sociale samenhang met de buurt ten goede komt. Genoemde leden zijn benieuwd naar de visie van de Minister in deze. Voorts vragen deze leden of de tijdelijke bedden die er waren in verzorgingshuizen ook terugkeren in de nieuwe woonzorg-

vormen die gebouwd gaan worden, zodat dit de druk op ziekenhuizen kan verlichten. De leden van de SP-fractie zijn benieuwd naar de visie van de Minister hierop.

Daaropvolgend vragen de leden van de SP-fractie de visie van de Minister over de financiering van nieuwe woonzorgvormen. Ziet de Minister dit passen in het concept van scheiden van wonen en zorg of in bekostiging vanuit de Wlz, of beiden? Deze leden vragen om een uitgebreide reactie op dit punt.

In het voorliggende programma lezen de leden van de SP-fractie dat de Minister warm loopt voor het plan van de D66- en VVD-fracties om de vorm van logeerszorg nader te onderzoeken. De leden van de SP-fractie vragen de Minister naar zijn visie op dit plan, want in feite bestaan logeershuizen als respijtzorg al. Zij vragen de Minister wat hij vernieuwend vindt aan het plan van beide fracties.

Voor de innovatieregelingen is € 270 miljoen beschikbaar, zo lezen de leden van de SP-fractie. Genoemde leden vragen hoeveel van dit budget bestemd is voor initiatiefnemers die aanspraak maken op een budget om woonzorgvormen mogelijk te maken. Voorts vragen deze leden uit welke dekking dit bedrag wordt gehaald en hoe tot dit bedrag is gekomen.

Vragen en opmerkingen van de ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben kennisgenomen van het Programma Langer Thuis en de Actielijn Wonen en Zorg. Zij willen de Minister hierover graag een beperkt aantal vragen voorleggen.

De leden van de ChristenUnie-fractie juichen het toe dat het kabinet concreet aan de slag gaat met de uitvoering van de motie Dik-Faber (Kamerstuk 34 775 XVIII, nr. 32) die vraagt om een ouderenwoonakkoord en om het jaarlijks opzetten van 10 nieuwe initiatieven. Deze leden wijzen de Minister op het Thuishuisproject van Stichting Thuis in Welzijn, dat kleinschalige woonvormen voor ouderen realiseert, mede gericht op de bestrijding van eenzaamheid. Hoe wil de Minister het Thuishuisproject en andere bestaande initiatieven gericht ondersteunen vanuit het Programma Langer Thuis, zo vragen genoemde leden.

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen de Minister naar de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de motie Segers/Slootweg ((Kamerstuk 29 538, nr. 257). Deze motie verzoekt de regering om met een concreet plan te komen hoe invulling wordt gegeven aan de opgave op het gebied van levensbegeleiders/geestelijke verzorging en daarbij ook aan te geven hoe deze opgave een plaats krijgt in het uitvoeren van de drie beleidsprogramma's in het kader van het Pact voor de Ouderenzorg. De leden van de ChristenUnie-fractie zijn van mening dat zorginfrastructuur, zoals alarmeringssystemen en wijksteunpunten, eraan kan bijdragen dat ouderen langer thuis kunnen blijven wonen. Tot 2017 was er een specifieke subsidieregeling op dit punt, maar in 2018 wordt veel zorginfrastructuur afgebroken omdat gemeenten het niet meer financieren. Vanaf 2019 is er een nieuwe brede innovatieregeling. Deze leden vrezen dat dit jaar veel infrastructuur zal verdwijnen, waarmee het kind met het badwater dreigt te worden weggegooid. Goede zorginfrastructuur in de wijk kan hogere zorgkosten voorkomen. Is de Minister bereid om in overleg te treden met gemeenten over het belang om zorginfrastructuur in de wijk waar mogelijk te behouden?

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen de Minister wat de bijdrage is van het Programma Langer Thuis om de zelfredzaamheid van ouderen ook op andere terreinen op peil te houden, denk bijvoorbeeld aan financiële zelfredzaamheid.

II. REACTIE VAN DE MINISTER